

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba
odgovornih za teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena na teritoriji
bivše Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-05-88/2-T

Datum: 13. juli 2010.

Original: engleski

PRED PREDSJEDNIKOM MEĐUNARODNOG SUDA

Rješava: sudija Patrick Robinson, predsjednik

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 13. jula 2010.

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

POVJERLJIVO I EX PARTE

**ODLUKA PO ŽALBI NA ODLUKU SEKRETARA OD 10.
FEBRUARA 2010. GODINE**

Optuženi:

g. Zdravko Tolimir

Ja, PATRICK ROBINSON, predsjednik Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), donosim sljedeću odluku u vezi sa “Žalbom na Odluku sekretara od 10. februara 2010.”, koju mi je Zdravko Tolimir (dalje u tekstu: Tolimir) podnio na engleskom jeziku 24. februara 2010. godine.¹

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 30. novembra 2009. godine Tolimir je Sekretarijatu podnio zahtjev (dalje u tekstu: Zahtjev od 30. novembra 2009. godine) da: (1) na njegovog pravnog savjetnika g. Aleksandra Gajića (dalje u tekstu: g. Gajić) tokom suđenja primijeni Politiku u vezi s putovanjima i dnevnicama branilaca koji zastupaju optužene,² Dio II, Odjeljak B, kako bi on mogao primati dnevnicu ne samo za dane provedene u sudnici, već i za dane provedene u Nizozemskoj tokom kojih bude bar četiri sata radio na materijalu vezanom za predmet;³ i (2) da maksimalni mjesečni broj naplativih sati dodijeljenih njegovom timu odbrane tokom suđenja poveća sa 150 na 300 sati.⁴

2. U dopisu koji je Tolimiru uputio 10. februara 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka od 10. februara 2010. godine), Sekretarijat je odbio Tolimirov zahtjev da na njegovog pravnog savjetnika primijeni Politiku u vezi s putovanjima i dnevnicama branilaca, objasnivši da Politika u vezi s putovanjima i dnevnicama branilaca ne predviđa da članovi tima odbrane optuženih koji se sami zastupaju imaju pravo na dnevnicu za dane provedene izvan sudnice. Kad je riječ o Tolimirovom zahtjevu za povećanje broja naplativih sati dodijeljenih njegovom timu odbrane, Sekretarijat ga je obavijestio o sljedećem:

Vaš pravni saradnik g. Gajić obavijestio [me je] da Vaš tim želi da sačeka dok se ne riješi zahtjev za preispitivanje politike Sekretarijata o naknadama za osobe koje pomažu optuženima koji se sami brane tokom pretresne faze. Ovu molbu je predsjedniku Suda podnio jedan drugi optuženi koji se sam zastupa i odluka još nije donesena. Stoga ću se [...] Vašim drugim zahtjevima [...] posvetiti bilo kad ih Vaš tim ponovno iznese, bilo nakon što predsjednik Suda donese odluku.⁵

3. Tolimir je poslije toga podnio Žalbu, u kojoj traži da poništim Odluku od 10. februara 2010. godine i odlučim da njegov pravni saradnik g. Gajić ima pravo na dnevnicu

¹ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Žalba na Odluku sekretara od 10. februara 2010. godine, 24. februar 2010. godine (dalje u tekstu: Žalba). Originalnu verziju Žalbe na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku Tolimir je podnio Sekretarijatu 18. februara 2010. godine.

² Od 1. januara 2007. godine (dalje u tekstu: Politika u vezi s putovanjima i dnevnicama branilaca).

³ Žalba, str. 6015-6013.

⁴ *Id.*, str. 6013-6011.

⁵ Odluka od 10. februara 2010. godine.

ne samo za dane provedene u sudnici, već i za dane provedene u Nizozemskoj tokom kojih bude radio na materijalu vezanom za predmet (dalje u tekstu: Tolimirov prvi zahtjev).⁶ Tolimir, pored toga, navodi da je Sekretarijat samo djelimično riješio po njegovom Zahtjevu od 30. novembra 2009. godine i traži da argumente navedene u Zahtjevu razmotrim u okviru predmetne Žalbe.⁷ Iako Tolimir nije konkretno naveo o kojim argumentima je riječ, iz njegove Žalbe je jasno da on misli na svoj zahtjev da se maksimalni mjesečni broj naplativih sati dodijeljenih njegovom timu odbrane poveća sa 150 na 300 sati (dalje u tekstu: Tolimirov drugi zahtjev).⁸

4. Dana 3. marta 2010. godine Tolimir je Pretresnom vijeću II (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) podnio zahtjev kojim je tražio da ono odobri da g. Gajić:

[...] uz prethodne konsultacije s optuženim, iznosi pravnu argumentaciju, ističe procesne predloge i prigovore, kao i da [...] istupa u sudnici i po drugim pitanjima u toku suđenja, posebno da unakrsno ispituje ili ispitivanje svedoka.⁹

5. Dana 4. marta 2010. godine tužilaštvo je dostavilo podnesak u vezi sa Žalbom.¹⁰ Dana 17. marta 2010. godine sekretar je u vezi sa Žalbom podnio podnesak na osnovu pravila 33(B) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Prvi podnesak na osnovu pravila 33(B)).¹¹

6. Dana 25. marta 2010. godine ja sam donio odluku u kojoj sam: (1) konstatovao da tužilaštvo nije strana u ovoj raspravi i da podnesak tužilaštva stoga neće biti razmatran; (2) odgodio rješavanje Žalbe u vezi s Tolimirovim prvim zahtjevom dok Pretresno vijeće ne donese odluku po Tolimirovom Zahtjevu od 3. marta 2010. godine; i (2) zatražio od sekretara da do 1. aprila 2010. godine podnese eventualni podnesak na osnovu pravila 33(B) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B)) u vezi s Tolimirovim drugim zahtjevom.¹²

---

⁶ Žalba, par. 2.

⁷ *Id.*, par. 2-3.

⁸ Žalba, str. 6013-6011.

⁹ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Zahtev Pretresnom veću, podnet kao povjerljiv na engleskom jeziku 3. marta (dalje u tekstu: Zahtjev od 3. marta 2010. godine), par. 1.

¹⁰ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Podnesak tužilaštva u vezi s Tolimirovom žalbom na Odluku sekretara od 10. februara 2010. godine, 4. mart 2010. godine (dalje u tekstu: Podnesak tužilaštva).

¹¹ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Podnesak sekretara na osnovu pravila 33 u vezi sa žalbom Zdravka Tolimira na Sekretarovu odluku od 10. februara 2010. godine, podnet kao povjerljiv 17. marta 2010.

¹² *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po Žalbi na Odluku sekretara od 10. februara 2010. godine, 25. mart 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka od 25. marta 2010. godine), par. 7, 8 i 11. V. Tolimirova žalba, str. 6013-6011. Sekretar je kasnije podnio tri zahtjeva za produženje roka za

7. Dana 9. aprila 2010. godine Tolimir je podnio daljni podnesak u kojem je pokrenuo nova pitanja u vezi sa svojom Žalbom.¹³ Tolimir je naveo da je u žalbi Sekretarijatu od 24. februara 2010. godine (dalje u tekstu: Žalba od 24. februara 2010. godine) izmijenio svoj Drugi zahtjev i zatražio da Sekretarijat: (1) g. Gajiću poveća vrednost koja se isplaćuje za sat rada s 25 eura na 71 euro; (2) g. Gajiću omogući “da mesečno ostvaruje naknadu za 150 sati rada van sudnice plus sati rada u sudnici”; i (3) omogući Tolimiru da angažuje osobe koje bi radile pod rukovodstvom g. Gajića i ostvarile naknadu za ukupno 600 radnih sati mesečno u režimu naknade od 25 eura po satu.¹⁴ Tolimir takođe napominje da je 12. februara 2010. godine podnio zahtjev Sekretarijatu za dodatnih 195 naplativih sati za pretpretresnu fazu postupka za svoj tim odbrane (dalje u tekstu: Zahtjev od 12. februara 2010. godine).¹⁵

8. Dana 28. aprila 2010. godine Pretresno vijeće je donijelo odluku po Tolimirovom zahtjevu od 3. marta 2010, u kojoj je g. Gajiću odobrilo pravo na učestvovanje u raspravama ograničeno na:

- (i) obraćanje Vijeću u vezi s pravnim pitanjima koja se pojave tokom postupka, na konkretan zahtjev optuženog koji odobri Vijeće.

---

podnošenje Drugog podneska na osnovu pravila 33(B): (1) *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Molba sekretara za produženje roka za podnošenje podneska na osnovu pravila 33 u vezi s odlukom predsjednika po žalbi na Odluku sekretara od 10. februara 2010. godine, podneta ka povjerljiva 1. aprila 2010. godine (dalje u tekstu: Prvi zahtjev za produženje roka). Vršilac dužnosti predsjednika odobrio je Prvi zahtjev za produženje roka 6. aprila 2010. godine. V. *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po zahtjevu sekretara za produženje roka, doneta kao povjerljiva 6. aprila 2010. (2) *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Zahtjev sekretara za dodatno produženje roka za dostavljanje podneska na osnovu pravila 33 u vezi s odlukom predsjednika po žalbi na Odluku sekretara od 10. februara 2010. godine, podnet kao povjerljiv 8. aprila 2010. godine (dalje u tekstu: Drugi zahtjev za produženje roka). Vršilac dužnosti predsjednika odobrio je Drugi zahtjev za produženje roka 9. aprila 2010. godine. V. *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po Zahtjevu sekretara za daljnje produženje roka, doneta kao povjerljiva 9. aprila 2010. (3) *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, *Corrigendum* Zahtjeva sekretara za dodatno produženje roka za dostavljanje odgovora na žalbu optuženog na Odluku sekretara od 10. februara 2010. godine i za odgodu, 23. april 2010. godine (dalje u tekstu: Treći zahtjev za produženje roka). Dana 29. aprila 2010. godine ja sam donio odluku kojom sam, između ostalog, odobrio Treći zahtjev za produženje roka i zatražio od sekretara da u Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B) uvrsti sljedeće: (i) odgovor na Tolimirov podnesak; (ii) eventualni odgovor na Žalbu i Tolimirov podnesak koji je sadržan u Trećem zahtjevu za produženje roka i odgodu, za koji je sekretar smatrao da treba da ga razmotrim u svojoj konačnoj odluci po Tolimirovoj žalbi; i (iii) kopije svih Tolimirovih zahtjeva i odluka Sekretarijata koji su relevantni za moje razmatranje argumenata iznesenih u Žalbi i Tolimirovom podnesku. V. *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po Zahtjevu sekretara za dodatno produženje roka i odgodu, doneta kao povjerljiva 29. aprila 2010. godine, str. 3.

¹³ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Podnesak Zdravka Tolimira kojim apeluje na predsednika da hitno donese odluku, podnet kao povjerljiv na engleskom jeziku 9. aprila 2010. godine (dalje u tekstu: Tolimirov podnesak). Tolimir je originalnu verziju Podneska na B/H/S jeziku podnio 6. aprila 2010. godine.

¹⁴ Tolimirov podnesak, par. 2-5.

¹⁵ *Id.*, par. 6.

(ii) obraćanje Vijeću u vezi u vezi s administrativnim pitanjima koja proističu iz korespondencije g. Gajića s tužilaštvom i u vezi s vođenjem postupka.¹⁶

9. Dana 5. maja 2010. godine sekretar je donio odluku u vezi sa Zahtjevom od 30. novembra 2009. godine i Žalbom od 24. februara 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka od 5. maja 2010. godine). U vezi s Izmjenjenim drugim zahtjevom da angažuje više osoba za podršku i da se Tolimirovom timu odbrane omogući da ostvari naknadu za ukupno 600 naplativih sati, Sekretarijat je obavijestio Tolimira da konačna odluka o pripadajućoj naknadi njegovom timu odbrane zavisi od stepena složenosti koji bude određen za predmet *Tolimir*. Sekretarijat je napomenuo da će, dok Tolimir Sekretarijatu ne podnese argumentaciju u vezi s pitanjem složenosti i dok Sekretarijat konačno ne riješi po tom pitanju, Tolimirovom timu odbrane privremeno biti na raspolaganju naknada za maksimalno 150 sati mjesečno za svakog člana tima, i to za maksimalno tri člana tima, prema važećoj satnici utvrđenoj u Uputstvu za dodelu branioca.¹⁷

10. Što se tiče Izmijenjenog drugog zahtjeva da se poveća visina naknade g. Gajiću s 25 eura na sat na 71 euro po satu, Sekretarijat je napomenuo sljedeće: (1) Aneks I Uputstva predviđa iznos naknade od 25 eura na sat za pravne saradnike s 10 ili više godina profesionalnog iskustva i (2) pravo obraćanja sudu koje je Pretresno vijeće odobrilo u Odluci od 28. aprila 2010. godine bilo je “veoma ograničeno”.¹⁸ Sekretarijat je stoga utvrdio sljedeće: “Ne nalazimo osnovu u Odluci Pretresnog vijeća od 28. aprila 2010. da opravdamo isplatu g. Gajiću od 71 euro na sat, što je naknada za kobranioca.”¹⁹ Sekretarijat je, pored toga, utvrdio da g. Gajić ne ispunjava kvalifikacije za dodijeljenog branioca i kobranioca pred Međunarodnim sudom, te da će se, shodno tome, “g. Gajiću [...] i dalje isplaćivati bruto satnica za pravne saradnike prema Sistemu za naknadu za rad i Aneksu I Uputstva”.²⁰

11. U vezi s Tolimirovim prvim zahtjevom da se g. Gajiću isplaćuju dnevnice za rad na odbrani koji obavlja u Nizozemskoj i za dane kada nema sudskih rasprava, Sekretarijat je naveo da će g. Gajiću, na osnovu, između ostalog, ograničenog prava obraćanja koje mu je odobreno Odlukom od 28. aprila 2010. godine i činjenice da to utječe na nužnost njegovog

¹⁶ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po Zahtjevu optuženog Pretresnom vijeću vezanom za pomoć njegovog pravnog savjetnika, doneta kao povjerljiva 28. aprila 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka od 28. aprila 2010. godine), str. 11.

¹⁷ Odluka od 5. maja 2010. godine, str. 2. Uputstvo za dodelu branioca po službenoj dužnosti, IT/73/REV.11 (dalje u tekstu: Uputstvo).

¹⁸ Odluka od 5. maja 2010. godine, str. 2.

¹⁹ *Id.*

²⁰ *Id.*

ostanka u Nizozemskoj i u dane kada sud ne zasjeda, dozvoliti da zatraži plaćene dnevnice “za svaki dan proveden u Hagu, kako za dane koje provede prisustvujući sudskim raspravama, tako i za dane u kojima je uložio barem četiri sata u razuman i potreban rad”.²¹ U vezi sa Zahtjevom od 12. februara 2010. godine za 195 dodatnih sati u pretpretresnoj fazi, Sekretarijat je naveo da je, posle konsultacija između Sekretarijata i Pretresnog vijeća, Sekretarijat odobrio “povećanje od 319,5 sati” putem dopisa upućenog Tolimiru 9. aprila 2010.²²

12. Dana 6. maja 2010. godine sekretar je podnio Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B).²³ Dana 7. maja 2010. godine, konstatujući da će Tolimirov odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B) omogućiti donošenje konačne odluke po Žalbi i Tolimirovom podnesku, vršilac dužnosti predsjednika je naložio Tolimiru da podnese odgovor na Podnesak na osnovu pravila 33(B) u roku od nedjelju dana od datuma kada primi prijevod na B/H/S jezik Podneska na osnovu pravila 33(B) i Naloga vršioca dužnosti predsjednika.²⁴ Tolimir je odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B) podnio 28. maja 2010. godine.²⁵

13. Dana 7. jula 2010. godine Sekretarijat je dostavio podnesak s novim informacijama u vezi sa Tolimirovom žalbom.²⁶

II. PODNESCI

A. Žalba

14. Kao što je navedeno gore, Žalba sadrži dva zahtjeva. Tolimirov prvi zahtjev je da izmijenim Odluku od 10. februara 2010. godine i odlučim da njegov pravni savjetnik, g. Gajić, može da ostvaruje dnevnice, pored sudećih dana, i za nesudeće dane provedene u Nizozemskoj u kojima obavlja aktivnosti na pripremama za odbranu.²⁷ Tolimirov drugi

²¹ *Id.*, str. 3.

²² *Id.*, str. 1. V. takođe Odluka od 5. maja 2010. godine, fusnota 2.

²³ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Podnesak sekretara na osnovu pravila 33 u vezi sa žalbom Zdravka Tolimira na sekretarovu Odluku od 10. februara 2010. godine, podnet kao povjerljiv i *ex parte* 6. maja 2010. godine (dalje u tekstu: Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B)).

²⁴ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Nalog za podnošenje odgovora na Podnesak sekretara na osnovu pravila 33(B) Pravidnika, izdat kao povjerljiv 7. maja 2010. str. 2.

²⁵ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odgovor na Podnesak sekretara od 6. maja 2010. godine, podnet kao povjerljiv i *ex parte* na engleskom jeziku 28. maja 2010. godine (dalje u tekstu: Odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B)).

²⁶ *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Sekretarov podnesak s novim informacijama u vezi sa žalbom Zdravka Tolimira na sekretarovu Odluku od 10. februara 2010. godine, podnet kao povjerljiv i *ex parte* 7. jula 2010. godine (dalje u tekstu: Podnesak sekretara od 7. jula 2010).

²⁷ Žalba, par. 2 i 10.

zahtjev je da naložim sekretaru da maksimalan broj naplativih sati mjesečno koji su dodijeljeni njegovom timu odbrane u pretresnoj fazi poveća s 150 sati na 300 sati.²⁸

15. Što se tiče Tolimirovog prvog zahtjeva, on navodi, između ostalog, da njegov pravni saradnik, g. Gajić, obavlja brojne dužnosti ključne za vođenje odbrane, što iziskuje da on obavlja poslove vezane za odbranu u Nizozemskoj i u dane kada nema zakazanih sudskih pretresa.²⁹ Tolimir tvrdi da je “uspešnost i kvalitet rada u sudnici zavisano od priprema koje se odvijaju van sudnice, ne samo na sudeće dane, već pre svega u toku nesudećih dana”.³⁰ Tolimir stoga traži da ja odlučim da “jedan pravni savetnik može da ostvaruje dnevnicu pored sudećih dana i za nesudeće dane u kojima obavlja nužne aktivnosti na pripremama za suđenje u trajanju od najmanje 6 sati”.³¹

16. Što se tiče Tolimirovog drugog zahtjeva, on navodi, između ostalog, da je povećanje maksimalnog broja naplativih radnih sati za cijeli Tolimirov tim odbrane sa 150 sati mjesečno na 300 sati mjesečno neophodno zbog složenosti predmeta *Tolimir*.³² On tvrdi se da se složenost predmeta *Tolimir* može pripisati, između ostalog, sljedećim faktorima: (1) “optuženi je bio član vojnog rukovodstva i bio je na vrlo visokom položaju u VRS”, (2) činjenici da ovaj predmet obuhvata brojna mjesta zločina, (3) težini optužbi u predmetu i složenim pravnim i činjeničnim pitanjima koja iz toga proističu, (4) broju svjedoka i (5) “ogromnoj količini dokumenata”.³³

B. Tolimirov podnesak

17. Kao što je gore navedeno, u Tolimirovom podnesku se upućuje na Žalbu od 24. februara 2010. godine, koja sadrži njegov Izmijenjeni drugi zahtjev Sekretarijatu da: (1) g. Gajiću poveća vrijednost koja se isplaćuje za sat rada s 25 eura na 71 euro, (2) “da mu se omogući da mesečno ostvaruje naknadu za 150 sati rada van sudnice plus sati rada u sudnici” i (3) da se Tolimiru omogući da angažuje dodatno pomoćno osoblje koje bi radilo pod rukovodstvom g. Gajića, “a koje bi mesečno mogl[o] da ostvaruj[e] naknadu za

---

²⁸ *Id.*, str. 6013-6011.

²⁹ *Id.*, par. 4-8. Tolimir u par. od 4 do 8 Žalbe navodi da aktivnosti vezane za pripremu odbrane koje iziskuju prisustvo g. Gajića u Haagu tokom nesudećih dana obuhvataju sljedeće: objelodanjivanje dokumenata, pripremu podnesaka, pripremu za ispitivanje svjedoka i obradu objelodanjenog materijala, te da to zahtjeva široke pripreme njegovog pravnog savjetnika van sudnice.

³⁰ Žalba, par. 4.

³¹ *Id.*, par. 10.

³² *Id.*, str. 6013. *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T (dalje u tekstu: predmet *Tolimir*).

³³ Žalba, str. 6013. V. takođe Žalba, str. 6012-6011.

Prijevod

ukupno 600 radnih sati (svaki po max. 150 sati) u režimu naknade 25 evra po satu”.³⁴ U Tolimirovom podnesku se takođe skreće pažnja na Zahtjev Sekretarijatu od 12. februara 2010. godine, kojim se traži dodatnih 195 naplativih sati za pretpretresnu fazu.³⁵

18. U Tolimirovom podnesku se ponavljaju sljedeći argumenti u prilog Izmijenjenom drugom zahtjevu izneti u Žalbi od 24. februara 2010. godine: (1) složenost pravnih pitanja koja uključuje predmet *Tolimir*;³⁶ (2) veliki broj činjenica i ogromna količina materijala u predmetu, zbog čega tokom pretpretresne faze postupka nije mogla da se završi njihova analiza; i (3) brojne odgovornosti g. Gajića kao Tolimirovog pravnog savjetnika, koje obuhvataju sljedeće: (a) vođenje kancelarije odbrane u Nizozemskoj, “što podrazumeva ogromne troškove”, (b) nadziranje svih komunikacija između Tolimirovog tima odbrane i raznih organa Međunarodnog suda, (c) koordinacija drugih pravnih pomoćnika uključenih u Tolimirov tim odbrane, (d) analiza cjelokupnog materijala vezanog za predmet, (e) izrada nacrtu svih podnesaka odbrane, (f) formulisanje pravne pozicije odbrane i (g) potreba da kontinuirano ostvaruje ličnu konsultaciju s Tolimirom.³⁷

C. Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B)

19. Sekretarijat navodi da je jedan broj zahtjeva navedenih u Žalbi i Tolimirovom podnesku neprimjereno podnet meni na rješavanje.³⁸ U vezi s tim, Sekretarijat navodi Tolimirov prvi zahtjev za isplatu dnevnica g. Gajiću i tvrdi da je, poslije Odluke od 28. aprila 2010. godine kojom je g. Gajiću odobreno ograničeno pravo obraćanja u sudu, Sekretarijat preispitao svoju Odluku od 10. februara 2010. godine kojom je odbijen taj zahtjev i Odlukom od 5. maja 2010. godine odobrio isplatu dnevnica.³⁹ Sekretar stoga traži da “ovo pitanje sada bude riješeno, iako, tehnički gledano, Odluka od 5. maja 2010. godine [...] nije podneta na preispitivanje predsjedniku Suda, pošto je odobreno pravno sredstvo u vezi s dnevnicama za g. Gajića koje je tražio optuženi”.⁴⁰ Sekretarijat takođe navodi da je

³⁴ Tolimirov podnesak, par. 3-5.

³⁵ *Id.*, par. 6.

³⁶ Tolimirov podnesak, str. 3. Što se tiče stepena složenosti predmeta *Tolimir*, na str. 3 Tolimirovog podneska navodi se da se predmet *Tolimir* može uporediti s predmetom *Tužilac protiv Popovića i drugih*, “u kome je svaki slučaj bio tretiran kao slučaj najvišeg stepena složenosti”.

³⁷ Tolimirov podnesak, str. 3.

³⁸ Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 23.

³⁹ *Id.*, par. 52-54. Sekretarijat je, u par. 52-54 Drugog podneska Sekretarijata, precizirao da je u svjetlu ograničenog prava obraćanja sudu, koje je g. Gajiću odobreno Odlukom od 28. aprila 2010. godine, g. Gajiću odobrio tražene dnevnice “da bi se omogućilo ostvarenje pravde i u interesu pravičnosti”.

⁴⁰ Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 55.

Zahtjev Sekretarijatu od 12. februara 2010. godine za dodatnih 195 naplativih sati rada za pretpretresnu fazu odobren 9. aprila 2010. godine.⁴¹

20. U vezi s Izmijenjenim drugim zahtjevom za povećanje broja pomoćnog osoblja i dodjelu 600 radnih sati mjesečno Tolimirovom timu odbrane, sekretar navodi da se, prema Revidiranom sistemu za utvrđivanje naknada,⁴² u predmetu klasifikovanom kao predmet 2. stepena složenosti mogu odobriti najviše tri člana tima odbrane, pri čemu svaki član tima odbrane ima pravo na maksimalno 150 sati mjesečno, što ukupno čini 450 sati mjesečno za cijeli tim odbrane.⁴³ Sekretarijat navodi da pri konačnoj procjeni stepena složenosti određenog predmeta uzima u obzir pismene podneske optuženog u vezi s tim pitanjem.⁴⁴ Sekretar napominje da je u Odluci od 5. maja 2010. godine obavijestio Tolimira da će, dok se ne riješi po njegovim pismenim podnescima u vezi sa složenošću predmeta *Tolimir*, njegov predmet biti privremeno klasifikovan kao predmet 2. stepena složenosti, a shodno tome biti dodijeljena i sredstava predviđena Revidiranim sistemom za utvrđivanje naknada.⁴⁵ Sekretar, osim toga, tvrdi sljedeće:

Ako nakon rješavanja podneska optuženog predmet ostane na 2. stepenu i optuženi ne bude zadovoljan brojem članova pomoćnog osoblja na koji ima pravo, sekretar [...] ima pravo povećati maksimalni broj članova pomoćnog osoblja (dok se zadržava stepen složenosti) ukoliko optuženi pokaže da postoje okolnosti koje opravdavaju takvo povećanje.⁴⁶

21. U vezi s Izmijenjenim drugim zahtjevom da se g. Gajiću, pored dodijeljenih 150 sati mjesečno, plate svih sati pretresa, Sekretarijat napominje da, prema ranijem Sistemu za utvrđivanje naknada, tim odbrane optuženog koji se sam zastupa u pretresnoj fazi ima pravo na ukupno 150 sati mjesečno za sve članove pomoćnog osoblja, ne uključujući sate pretresa za člana tima odbrane kojem je odobreno da prisustvuje sudskim pretresima.⁴⁷ Sekretarijat, međutim, napominje da je prema Revidiranom sistemu za utvrđivanje naknada dozvoljeno 150 sati mjesečno za svakog člana tima odbrane, uključujući sve sate pretresa.⁴⁸ Sekretar navodi da je taj broj sati utvrđen na osnovu “dosadašnj[e] praks[e] vezan[e] za pravne pomoćnike” kako optuženih koji se sami zastupaju, tako i onih koji imaju branioca, da to “odgovara jednom mjesecu punog radnog vremena” i da je to “i

---

⁴¹ *Id.*, par. 23.

⁴² Sistem za utvrđivanje naknada za rad za osobe koje sarađuju sa optuženim slabog imovnog stanja koji se sam zastupa, 1. april 2010. godine (dalje u tekstu: Revidirani sistem za utvrđivanje naknada).

⁴³ Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 29.

⁴⁴ *Id.*, par. 27-28.

⁴⁵ *Id.*, par. 30.

⁴⁶ *Id.*, par. 31.

⁴⁷ *Id.*, par. 35.

⁴⁸ *Id.*, par. 36.

razumno i primjereno”.⁴⁹ Sekretarijat, osim toga, navodi, između ostalog, da ukoliko Tolimir zaključi da je g. Gajiću potrebno odobriti povećanje, on može podnijeti zahtjev Sekretarijatu u kojem će navesti okolnosti koje nalažu to povećanje.⁵⁰

22. U vezi s Izmiñjenim drugim zahtjevom da se g. Gajiću poveća naknada za sat rada s 25 eura na 71 euro, sekretar navodi, između ostalog, da su pri utvrđivanju naknade ključni faktori iskustvo, kvalifikacije, uloga i funkcije člana pomoćnog osoblja.⁵¹ Sekretar tvrdi da je, imajući u vidu da je Odlukom od 28. aprila 2010. godine g. Gajiću odobreno ograničeno pravo obraćanja sudu, kao i “činjenicu da je preliminarnom ocjenom utvrđeno da g. Gajić nije kvalifikovan da postupa na Međunarodnom sudu kao branilac ili kobranilac”, Odluka od 5. maja 2010. godine, kojom se odbija zahtjev da se g. Gajić plaća po tarifi koja se obično isplaćuje kobraniocu u skladu s Dodatkom I Uputstva, bila razumna.⁵²

D. Odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B)

23. U Odgovoru na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), Tolimir ističe da je u Podnesku Sekretarijatu od 18. maja 2010. godine koji se odnosi na stepen složenosti predmeta *Tolimir*, naveo da taj predmet zasluđuje klasifikaciju i sredstva predviđena za predmet 3. stepena složenosti.⁵³ U vezi s Izmiñjenim drugim zahtjevom za povećanje mjesečnog broja sati Tolimirovom timu odbrane na 600 sati mjesečno i za povećanje broja pomoćnog osoblja, u Odgovoru na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B) suštinski se ponavljaju faktori koji to potkrepljuju navedeni u Tolimirovom podnesku.⁵⁴

24. U vezi s Izmiñjenim drugim zahtjevom da se g. Gajiću, pored dodijeljenih 150 sati mjesečno, plate i sati pretresa, Tolimir navodi da je 150 sati mjesečno nedovoljno s obzirom na zahtjeve pripreme suđenja.⁵⁵ Osim toga, Tolimir, između ostalog, tvrdi da će “[o]dobrenje[] da u 150 sati ne ulaze sati rada u sudnici znatno [...] skratiti potrebu za stalnim obraćanjem sekretaru i time uštedeti resurse kako odbrane, tako i Sekretarijata”.⁵⁶

25. U vezi s Tolimirovim Izmiñjenim drugim zahtjevom da se naknada g. Gajiću poveća s 25 eura na 71 euro po satu, Tolimir navodi, između ostalog, da g. Gajić posjeduje

---

⁴⁹ *Id.*, par. 37.

⁵⁰ *Id.*, par. 39-40.

⁵¹ *Id.*, par. 50.

⁵² *Id.*, par. 45-47.

⁵³ Odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 9-10.

⁵⁴ *Id.*, par. 11-15. V. Tolimirov podnesak, str. 3. V. takođe Žalba, str. 6011-6013.

⁵⁵ Odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 16-18.

⁵⁶ *Id.*, par. 19.

iskustvo i kvalifikacije i da obavlja brojne funkcije i odgovornosti, omogućavajući vođenje Tolimirove odbrane, zbog čega ima pravo da bude plaćen po tarifi od 71 euro po satu.⁵⁷ Tolimir takođe navodi da se funkcije koje obavlja g. Gajić mogu izjednačiti s onima koje obavlja pravni savjetnik Radovana Karadžića, kojem sam ja odobrio naknadu po tarifi od 71 euro na sat.⁵⁸ On stoga tvrdi da “[p]rincip pravičnosti zahteva da [se] lic[ima] koja obavljaju isti ili suštinski sličan posao [...] isplati i adekvatna naknada s obzirom na prirodu poslova koji obavljaju i odgovornosti koju nose”.⁵⁹

26. Što se tiče Tolimirovog prvog zahtjeva za isplatu dnevnica g. Gajiću, Tolimir navodi da je Odlukom od 5. maja 2010. godine, kojom je odobrena isplata dnevnica g. Gajiću za dane provedene u sudnici i nesudeće dane u Nizozemskoj u kojima je g. Gajić duže od četiri sata obavljao poslove vezane za odbranu, samo djelimično riješeno to pitanje. Tolimir, između ostalog, kaže da je Odlukom od 5. maja 2010. godine odobrena isplata dnevnica g. Gajiću za period poslije Odluke od 28. aprila 2010. godine, ali da g. Gajiću nije odobrena isplata dnevnica za period od početka suđenja u predmetu *Tolimir* do Odluke od 28. aprila 2010. godine. Tolimir stoga traži da ja g. Gajiću odobrim isplatu dnevnica za period od početka suđenja do 28. aprila 2010. godine.⁶⁰

E. Podnesak Sekretarijata od 7. jula 2010. godine

27. U Podnesku Sekretarijata od 7. jula 2010. godine navodi se, između ostalog, da je Sekretarijat odlukom od 5. jula 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka od 5. jula 2010. godine) stepen složenosti predmeta *Tolimir* povisio na stepen 3, utvrdio da Tolimir ima pravo da angažuje još dva člana tima i da, prema Revidiranom sistemu za utvrđivanje naknada, svaki član tima ima pravo na isplatu “maksimalno 150 sati mjesečno”, “za najviše pet članova tima, što ukupno iznosi maksimalno 750 sati mjesečno”.⁶¹ Sekretarijat je, osim toga, napomenuo da je iznos naknade za svakog člana Tolimirovog tima odbrane utvrđen u Dodatku I Uputstva.⁶²

---

⁵⁷ *Id.*, par. 28-38.

⁵⁸ *Id.*, par. 23. V. *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T, Odluka po zahtjevu za preispitivanje odluke OLAD-a o naknadama tokom pretresne faze, 19. februar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić* od 19. februara 2010. godine).

⁵⁹ *Id.*, par. 23.

⁶⁰ *Id.*, par. 40-42.

⁶¹ Podnesak Sekretarijata od 7. jula 2010. godine, par. 10. V. takođe Odluka od 5. jula 2010. godine, str. 1.

⁶² *Id.*

III. MJERODAVNO PRAVO

A. Revidirani sistem za utvrđivanje naknada

28. Revidirani sistem za utvrđivanje naknada predviđa u paragrafu 2 da Sekretarijat obezbjeđuje naknadu za rad osoba koje pomažu optuženom koji se zastupa sâm za sljedeće poslove: (a) pravni saradnik, (b) koordinator predmeta, (c) istražitelj i (d) saradnik za jezičke poslove. Naknade tim osobama zavise od toga da li su ispunjeni “kvalifikacioni uslovi” definisani u Revidiranom sistemu za utvrđivanje naknada, kao i od “broja sati dodijeljenih zavisno od faze postupka”.⁶³ U paragrafu 3 navodi se sljedeće:

Maksimalni broj sati za koji se može isplatiti naknada i maksimalni broj članova tima odbrane kojima će se naknada isplaćivati zavisiće od stepena složenosti predmeta procijenjenog za svaku fazu postupka [...]

U paragrafu 7 navodi se, između ostalog, da “[n]akon što pregleda pismeni zahtjev optuženog vezan za složenost predmeta i konsultacija sa pretresnim vijećem koje postupaju u tom predmetu, sekretar Suda utvrđuje stepen složenosti predmeta za svaku fazu postupka”.⁶⁴

29. Revidirani sistem za utvrđivanje naknada, osim toga, u paragrafu 12 predviđa sljedeće:

Za pretresnu fazu postupka, Sistem za utvrđivanje naknada zasniva se na dodjeli maksimalnog broja sati timu odbrane optuženog za cjelokupnu fazu, zavisno od stepena složenosti, kako slijedi:

- i) Stepen složenosti 1: Maksimalno 150 sati mjesečno po članu tima za najviše dva (2) člana tima za maksimalno 300 sati mjesečno.
- ii) Stepen složenosti 2: Maksimalno 150 sati mjesečno po članu tima za najviše tri (3) člana tima za maksimalno 450 sati mjesečno.
- iii) Stepen složenosti 3: Maksimalno 150 sati mjesečno po članu tima za najviše (5) članova tima za maksimalno 750 sati mjesečno.

Maksimalni broj radnih sati koji se mogu dodijeliti uključuje “sve sate pretresa za jednog člana tima odbrane (pod uslovom da optuženi dobije odobrenje od vijeća da ta osoba

⁶³ Revidirani sistem za utvrđivanje naknada, par. 2.

⁶⁴ Paragraf 7 Revidiranog sistema za utvrđivanje naknada, osim toga, predviđa da su sljedeći faktori, između ostalih, relevantni za utvrđivanje stepena složenosti konkretnog predmeta: (1) “položaj optuženog u političkoj/vojnoj hijerarhiji”, (2) “broj i priroda tačaka optužnice”, (3) “da li predmet pokreće neka nova pitanja”, (4) “da li se predmet odnosi na više opština (geografski raspon predmeta)”, (5) “složenost pravnih i činjeničnih argumenata” i (6) “ broj i vrsta svjedoka i dokumenata o kojima je riječ”. Paragraf 9 predviđa da se predmeti klasifikuju prema stepenu složenosti na sljedeći način: “kao predmeti 1. stepena (težak), 2. stepena (veoma težak) i 3. stepena (izuzetno težak/rukovodstvo)”.

prisustvuje pretresima)".⁶⁵ Paragraf 6 predviđa da "[č]lanovi tima odbrane i vještaci koje dodijeli sekretar Suda prima[ju] naknadu po satnicama za pomoćno osoblje i vještace navedenim u Dodatku I Uputstva".

30. Prema paragrafu 26 Revidiranog sistema za utvrđivanje naknada "[s]vi eventualni sporovi u vezi s naknadom za rad ili pokrićem troškova proizašlih iz primjene ovog Sistema za utvrđivanje naknada rješavaće se u skladu s članom 31 Uputstva".

B. Uputstvo za dodjelu branioca po službenoj dužnosti

31. Dodatak I Uputstva predviđa da fiksna bruto satnica za isplatu pomoćnika za pravna pitanja i istražitelja s 0-4 godine iskustva iznosi 15 eura po satu, bruto satnica onih koji imaju 5-9 godina iskustva iznosi 20 eura po satu, a osobama s 10 i više godina iskustva isplaćuje se bruto satnica od 25 eura po satu. Dodatak I, osim toga, predviđa da fiksna bruto satnica kobranioca iznosi 71 euro po satu. Satnica od 71 euro po satu takođe važi za glavnog branioca, branioca i vještace koji imaju do 9 godina profesionalnog iskustva.

32. Član 31(C) Uputstva predviđa da, u slučaju spora koji se odnosi na iznos veći od 4.999 eura:

[...] oštećena strana može podnijeti zahtjev za preispitivanje sekretaru Suda, koji će stvar prosljediti predsjedniku Suda radi donošenja odluke. Prije nego što predsjednik Suda donese odluku, zatražiće od oštećene strane i respondenta da iznesu argumentaciju. Odluka predsjednika Suda je konačna i obavezujuća za strane.

C. Politika u vezi s putovanjima i dnevnica branilaca

33. Odjeljak (B) paragrafa (a) Politike u vezi s dnevnicama u relevantnom dijelu predviđa sljedeće:

- 1) Tokom suđenja dnevnicе se isplaćuju za dane utrošene na rad vezan za suđenje obavljen u Nizozemskoj. Branilac nema pravo na dnevnicе za dane koje provede na privatnim putovanjima izvan Nizozemske ili dane provedene u Nizozemskoj tokom kojih nije bar četiri sata radio na pitanjima vezanim za predmet.
- 2) Na kraju svakog mjeseca tokom pretresne faze, glavni branilac i kobranilac čije prebivalište nije u Nizozemskoj imaju pravo na osnovnu naknadu dnevnica za 22 dana, shodno paragrafima od 5 do 8 ovog pododjeljka.
- 3) **Prva osnovna naknada isplaćuje se automatski na početku suđenja.**

---

⁶⁵ Revidirani sistem za utvrđivanje naknada, par. 10.

- 4) **Druga i dalje** osnovne naknade isplaćuju se nakon što branilac podnese pravilno ispunjen "Formular o dnevnicama tokom suđenja" (vidi Dodatak 3). Na formularu o dnevnicama tokom suđenja branilac i kobranilac treba da navedu broj dana u prethodnom mjesecu za koje traže dnevnice i da za svaki taj dan navedu da su:
- a. prisustvovali sudskom postupku ili ga na drugi način pratili; ili
  - b. bili u Nizozemskoj i da su na pitanjima vezanim za predmet radili najmanje četiri sata, što, između ostalog, uključuje sastavljanje pismenih podnesaka, pripremu za ispitivanje svjedoka, sastanke s Tužilaštvom, sastanke s braniocima saoptuženih u tom predmetu itd. Branilac će dostaviti dovoljno pojedinosti o obavljenom radu. [...]

Odjeljak (B), paragraf (a)(9) predviđa da se preispitivanje odluka i žalbi na njih u skladu s odjeljkom (B), paragrafi od (a)(4) do (a)(8), vrši na osnovu člana 31 Uputstva.

IV. STANDARD PREISPITIVANJA

34. Sljedeći standard postavljen je za preispitivanje administrativnih odluka sekretara:

Sudsko preispitivanje takve administrativne odluke ne predstavlja ponovno saslušanje. Ne radi se ni o žalbenom postupku, niti je taj postupak na bilo koji način sličan preispitivanju vlastite presude kakvo bi sudsko vijeće moglo provesti u skladu s pravilom 119 Pravilnika o postupku i dokazima. Sudsko preispitivanje administrativne odluke sekretara koja se tiče pravne pomoći inicijalno se bavi pravilnošću postupka kojim je sekretar došao do neke odluke i načinom na koji je do nje došao.⁶⁶

U skladu s tim, administrativna odluka može biti poništena ako sekretar:

- (a) nije poštovao pravne uslove iz Uputstva, ili [se]
- (b) nije pridržavao osnovnih pravila prirodne pravde ili ako u procesnom smislu nije postupao korektno prema osobi na koju utiče dotična odluka, ili
- (c) ako je uzeo u obzir materijal koji nije relevantan a propustio uzeti u obzir materijal koji je relevantan, ili
- (d) ako je došao do zaključka do kakvog ne bi došla ni jedna razumna osoba koja ispravno razmatra to pitanje (test "nerazumnosti").⁶⁷

⁶⁶ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/I-A, Odluka po preispitivanju Odluke sekretara o prestanku pružanja pravne pomoći Zoranu Žigiću, 7. februar 2003. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Žigić*), par. 13. V. takođe Odluka u predmetu *Karadžić* od 19. februara 2010. godine, par. 9; *Tužilac protiv Radovana Karadžić*, predmet br. IT-95-5/18-T, Odluka po žalbi na odluku OLAD-a u vezi s dodatnim sredstvima za prepretresni postupak, 17. decembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić* od 17. decembra 2009. godine), par. 18; *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog vijeća u vezi s odgovarajućim uslovima, 7. maj 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Karadžić*), par. 10; *Tužilac protiv Veselina Šljivančanina*, predmet br. IT-95-13/1-PT, Odluka o imenovanju branioca, 20. augusta 2003. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Šljivančanin*), par. 22.

⁶⁷ Odluka u predmetu *Žigić*, par. 13. V. takođe Odluka u predmetu *Karadžić* od 19. februara 2010. godine, par. 9; Odluka u predmetu *Karadžić* od 17. decembra 2009. godine, par. 18; Odluka po žalbi u predmetu

35. U slučaju da nerazumnost nije dokazana, “ne smije se ulaziti u prostor koji pripada autoru takve administrativne odluke u kojem on ocjenjuje činjenice ili meritum dotičnog slučaja”.⁶⁸ Teret uvjeravanja je na strani koja osporava administrativnu odluku i koja mora dokazati sljedeće: (1) da je došlo do greške opisanog karaktera i (2) da takva greška znatno utiče na odluku sekretara na njenu štetu. Administrativna odluka se može poništiti samo ako su dokazana oba ta elementa.⁶⁹ Osim toga, u predmetima koji se tiču pravne pomoći, “[i]mplicitno ograničenje da samo sekretar utvrđuje u kojoj *mjeri* optuženi može djelimično podmiriti troškove branioca iz vlastitih sredstava, jasno ukazuje na to da je moć vijeća da sekretarovu odluku zamijeni svojom ograničena”.⁷⁰

V. DISKUSIJA

A. Neriješena pitanja

36. Sekretar navodi da je 9. aprila 2010. godine Sekretarijat odobrio Tolimirov Zahtjev od 12. februara 2010. godine za dodatnih 195 sati u pretpretresnoj fazi.⁷¹ Budući da Tolimir ne osporava taj navod u svom Odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), ovo pitanje smatram riješenim i odbacujem ga kao bespredmetno.

37. Što se tiče Tolimirovog Izmijenjenog drugog zahtjeva da mu se “odobri da angažuje osobe koje bi radile pod rukovodstvom g. Gajića i ostvarile naknadu za ukupno 600 radnih sati mesečno [...] (svaki po max. 150 sati)”,⁷² konstatujem da je Sekretarijat u Odluci od 5. jula 2010. godine povisio stepen složenosti predmeta *Tolimir* na 3. stepen. Takođe konstatujem da Tolimir “ima pravo da angažuje još dva člana tima i da [...] svaki član tima ima pravo na isplatu maksimalno 150 sati mjesečno, za najviše pet članova tima,

---

Karadžić, par. 10; *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po Krajišnikovom zahtjevu i po zahtjevu tužilaštva, 11. septembar 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krajišnik*), par. 30; Odluka u predmetu *Šljivančanin*, par. 22.

⁶⁸ Odluka u predmetu *Žigić*, par. 13. V. takođe Odluka u predmetu *Karadžić* od 19. februara 2010. godine, par. 10; Odluka u predmetu *Karadžić* od 17. decembra 2009. godine, par. 18; Odluka po žalbi u predmetu *Karadžić*, par. 10; Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 30.

⁶⁹ Odluka u predmetu *Žigić*, par. 14. V. takođe Odluka u predmetu *Karadžić* od 19. februara 2010. godine, par. 10; Odluka u predmetu *Karadžić* od 17. decembra 2009. godine, par. 18; Odluka po žalbi u predmetu *Karadžić*, par. 10.

⁷⁰ Odluka u predmetu *Žigić*, par. 14. V. takođe Odluka u predmetu *Karadžić* od 19. februara 2010. godine, par. 10; Odluka u predmetu *Karadžić* od 17. decembra 2009. godine, par. 18.

⁷¹ Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 23, i Odluka od 5. maja 2010. godine, str. 1, fusnota 2.

⁷² Tolimirov podnesak, par. 5.

što ukupno iznosi maksimalno 750 sati mjesečno”.⁷³ Stoga smatram ovaj aspekt Tolimirovog Izmijenjenog drugog zahtjeva riješenim i odbacujem ga kao bespredmetan.

38. Prema tome, neriješena pitanja u ovoj stvari su sljedeća: (1) Izmijenjeni drugi zahtjev da se naknada za sat rada g. Gajiću poveća s 25 eura po satu na 71 euro po satu (dalje u tekstu: Zahtjev za povećanje naknade za satnicu); (2) Izmijenjeni drugi zahtjev da se g. Gajiću plate sati pretresa povrh, a ne u okviru, 150 naplativih sati rada mjesečno koji su mu odobreni (dalje u tekstu: Zahtjev za naknadu za sate pretresa); i (3) Tolimirov zahtjev za isplatu dnevnica g. Gajiću za nesudeće dane provedene u Nizozemskoj tokom kojih je više od četiri sata dnevno radio na materijalu vezanom za predmet, i to od početka suđenja u predmetu *Tolimir* do 28. aprila 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtjev za retroaktivnu isplatu dnevnica).

39. Kada je riječ o Zahtjevu za povećanje naknade za satnicu i Zahtjevu za naknadu za sate pretresa, konstatujem sljedeće: (1) oba zahtjeva su prvi put predočena Sekretarijatu u Žalbi od 24. februara 2010. godine i (2) Sekretarijat je po oba Zahtjeva odlučio, između ostalog, u Odluci od 5. maja 2010. godine. Po oba zahtjeva je, dakle, u prvostepenom postupku donesena odluka od strane Sekretarijata, koji je odluku donio poslije Žalbe i Tolimirovog podneska. Prema tome, Odluka od 5. maja 2010. godine, kao i Zahtjev za povećanje naknade za satnicu i Zahtjev za naknadu za sate pretresa kojima se ta odluka bavi, strogo govoreći, nisu predmet mog preispitivanja. Konstatujem, međutim, da su u podnescima koji nose datume poslije Odluke od 5. maja 2010. godine obje strane predočile detaljnu argumentaciju u vezi sa Zahtjevom za povećanje naknade za satnicu i Zahtjevom za naknadu za sate pretresa.⁷⁴ Stoga, umjesto da tražim da Tolimir podnese novi zahtjev za preispitivanje po tim pitanjima, smatram da je u interesu ekonomičnosti suđenja da se ta dva zahtjeva razmotre u ovoj Odluci.

B. Zahtjev za povećanje naknade za satnicu

40. Kada je riječ o Tolimirovom Zahtjevu za povećanje naknade za satnicu, za procjenu naknade za pravne saradnike optuženih koji se sami zastupaju relevantan je standard definisan u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik*:

U onoj mjeri u kojoj Sekretarijat traži od optuženog slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa da koordinira svoju odbranu putem imenovanih pravnih saradnika ili ga u

⁷³ Podnesak Sekretarijata od 7. jula 2010. godine, par. 10. V. takođe Odluka od 5. jula 2010. godine, str. 1.

⁷⁴ V. Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 34-50. V. takođe Odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 16-39.

tome ohrabruje, primjereno je da Međunarodni sud obezbijedi određena finansijska sredstva za te pravne saradnike. Ta finansijska sredstva ne bi trebala biti uporediva sa onima koja se isplaćuju braniocima optuženih koji imaju pravne zastupnike (naročito stoga što bi poslove kao što je pripremanje pismenih podnesaka trebalo smatrati odgovornošću optuženog koji sam sebe zastupa), ali bi pravnim saradnicima ipak trebalo platiti naknadu za njihov rad na koordinaciji i pravnim konsultacijama s tim u vezi.⁷⁵

Takođe je značajna sljedeća formulacija u Odluci po žalbi u predmetu *Karadžić*:

Iako Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik* ne predviđa pružanje pravnih konsultacija od strane pravnih saradnika, iz nje jasno proističe da to ne bi trebalo izjednačavati sa sveobuhvatnim radom branioca koji je optuženi preuzeo na sebe. Iz puke činjenice da neki pravni saradnik može pružati pravne konsultacije ne proizlazi nužno da će on preuzeti funkcije i zadatke za koje je branilac obično odgovoran. Štaviše, veći dio posla koji obavljaju pravni saradnici u regularnom timu odbrane, kao što je istraživanje i pripremanje memoranduma o pravnim pitanjima, potpadao bi pod značenje pravnih konsultacija, ali je njihova uloga ipak u tome da podržavaju dodijeljene branioce i pomažu im.⁷⁶

Žalbeno vijeće je, pored toga, primijetilo sljedeće:

[...] samo iskustvo nije odlučujuće za tarifu plaćanja; funkcije i zadaci koji se obavljaju takođe su značajni, baš kao i nivo odgovornosti koje preuzima. Na primjer, Žalbeno vijeće primjećuje da Uputstvo za dodjelu branioca po službenoj dužnosti predviđa mogućnost dodjele pravnih pomoćnika sa 10 ili više godina radnog iskustva. Pravni pomoćnik sa takvim iskustvom mogao bi se dakle smatrati uporedivo iskusnim kao i branilac, ali ne bi bio plaćen po istoj tarifi kao i branilac budući da vrši drugačiju funkciju u timu odbrane.⁷⁷

41. Ukazujem na konstataciju Sekretarijata u Odluci od 5. maja 2010. godine da g. Gajić ne ispunjava uslove da mu se isplati naknada po tarifi od 71 euro po satu, koja je predviđena za kobranioce prema Dodatku I Uputstva, budući da se on “još uvijek nije prijavio u Advokatsku komoru Srbije, nije zatražio puno članstvo u Udruženju branilaca i nije se prijavio kao branilac na osnovu pravila 45 Uputstva”.⁷⁸ Takođe ukazujem na konstataciju Sekretarijata da i ograničeno pravo obraćanja sudu koje je odobreno g. Gajiću predstavlja prepreku da mu se isplati naknada po uobičajenoj tarifi za kobranioce.⁷⁹

⁷⁵ *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po Krajišnikovom zahtjevu i po zahtjevu tužilaštva, 11. septembar 2007. godine (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*), par. 42.

⁷⁶ Odluka po žalbi u predmetu *Karadžić*, par. 16.

⁷⁷ *Id.*, par. 18.

⁷⁸ Odluka od 5. maja 2010. godine, str. 2. V. takođe *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Podnesak sekretara na osnovu pravila 33 u vezi sa Zahtjevom Zdravka Tolimira Pretresnom vijeću, podnet kao povjerljiv 10. marta 2010. godine, par. 16-28. V. takođe *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Ažurirani podnesak sekretara na osnovu pravila 33 o ocjeni kvalifikacija g. Aleksandra Gajića u vezi sa zahtjevom Zdravka Tolimira Pretresnom vijeću, podnet kao povjerljiv 16. marta 2010. godine, par. 18-31.

⁷⁹ Odluka od 5. maja 2010. godine, str. 2.

42. Značajna je, međutim, činjenica da je Pretresno vijeće u Odluci od 28. aprila 2010. godine odobrilo g. Gajiću pravo obraćanja sudu kojim je, iako ono podliježe ograničenjima, njegova uloga proširena na više od “rada na koordinaciji” i pružanju “pravni konsultacija s tim u vezi”, čime se obično odlikuje posao pravnog saradnika. Prema tome, stvarni učinak Odluke od 28. aprila 2010. godine jeste taj da je Pretresno vijeće g. Gajiću formalno povjerilo viši stepen odgovornosti, koji više podsjeća na odgovornosti kobranioca. Osim toga, Pretresno vijeće je pritom navelo sljedeće:

Vijeće smatra da bi, na osnovu njegovih kvalifikacija, a posebno nastavnog iskustva u međunarodnom pravu i institucionalnog znanja koje je stekao radeći kao pravni savjetnik u ovom predmetu skoro dvije godine, pomoć g. Gajića u vidu bavljenja određenim pravnim pitanjima u sudnici, na sličan način na koji ju je Pretresno vijeće u predmetu *Karadžić* odobrilo pravnom savjetniku g. Robinsonu, bila u interesu pravde.⁸⁰

Stoga smatram da u svojoj Odluci od 5. maja 2010. godine Sekretarijat nije razumno uzeo u obzir te faktore. Prema tome, imajući u vidu Odluku od 28. aprila 2010. godine, i s obzirom na to da su pri utvrđivanju visine naknade “funkcije i zadaci koji se obavljaju takođe [...] značajni, baš kao i nivo odgovornosti koje preuzima”,⁸¹ smatram da je 71 euro po satu razumna visina naknade za g. Gajića.

C. Zahtjev za naknadu za sate pretresa

43. Kada je riječ o Zahtjevu za naknadu za sate pretresa, ukazujem na paragraf 3.3(b) Bivšeg sistema za utvrđivanje naknada, kojim se odobrava:

Najviše 150 sati mjesečno za vansudsku pripremu za cijeli tim odbrane tokom pretresnog postupka, uz dodatak ukupnog broja sati zasjedanja suda za najviše dva člana tima odbrane, ako je sudsko vijeće optuženom odobrilo da te osobe prisustvuju sjednicama.

Prema Bivšem sistemu za utvrđivanje naknada, Sekretarijat je bio dužan da odobri naknade “najviše za četiri osobe” koje obavljaju poslove pravnog saradnika, koordinatora predmeta, istražitelja i saradnika za jezičke poslove.⁸² S obzirom na to da je cijelom timu odbrane bilo odobreno ukupno 150 vansudskih sati mjesečno, svaki od četiri člana tima imao je pravo na 37,5 vansudskih sati pripreme mjesečno. Prema Bivšem sistemu, dva člana kojima se odobri da prisustvuju sjednicama, pored 37,5 vansudskih sati mjesečno, imala su i dodatak “ukupnog broja sati”. Prema Revidiranom sistemu za utvrđivanje naknada, međutim, svaki član tima odbrane optuženog koji se sam zastupa sada ima pravo

⁸⁰ Odluka od 28. aprila 2010. godine, par. 24.

⁸¹ Odluka po žalbi u predmetu *Karadžić*, par. 18.

⁸² Bivši sistem za utvrđivanje naknada, par. 3.1.

na 150 naplativih sati mjesečno, pri čemu su sati pretresa za jednog člana tima kojem se odobri da prisustvuje raspravama uključeni u tih 150 sati koji su mjesečno odobreni toj osobi.

44. Tolimir navodi da “sekretar ne uzima u obzir notornu činjenicu da je priprema za suđenje zahtevan proces i da se redovno broj od 150 sati mesečno pokazuje kao nedovoljan i da zavisi od dinamike odvijanja suđenja”.⁸³ Međutim, ja smatram da ovim podneskom nije adekvatno pokazano da 150 sati mjesečno, uključujući sate u sudnici, koji su g. Gajiću odobreni u skladu s paragrafima 10 i 12 Revidiranog sistema za utvrđivanje naknada, predstavlja neodgovarajuću i stoga nerazumnu naknadu. To je posebno tačno ako se ima u vidu činjenica da su ostali članovi pomoćnog osoblja u Tolimirovom timu odbrane, od kojih svaki može da podnese račun za po 150 sati rada mjesečno, na raspolaganju da pomognu g. Gajiću u raznim poslovima vezanim za odbranu. Zahtjev za naknadu za sate pretresa stoga se odbija.

D. Zahtjev za retroaktivnu isplatu dnevnica

45. Kada je riječ o Zahtjevu za retroaktivnu isplatu dnevnica, napominjem da se u paragrafu 20(a)(ii) Revidiranog sistema za utvrđivanje naknada na sljedeći način definiše uloga pravnih saradnika optuženih koji se sami zastupaju:

Pravni saradnik optuženog koji se sam zastupa olakšava vođenje odbrane u predmetu optuženog koordinišući rad i pravne konsultacije s tim u vezi. Tipični radni zadaci pravnog saradnika uključuju obavljanje pravnih istraživanja i sastavljanje memoranduma, izbor, analizu i klasifikovanje dokumenata na zahtjev optuženog i prisustvovanje radnim sastancima s optuženim u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: PJUN). Pravni saradnik može pomagati i u pripremanju dokaznog materijala i u razgovorima sa svjedocima u skladu s uputstvima optuženog. Pravni saradnici nemaju pravo na učestvovanje u raspravi u sudnici ukoliko sudsko vijeće koje postupa u predmetu ne odluči drugačije.

Pri utvrđivanju okolnosti pod kojima se može tražiti isplata dnevnica, u odjeljku (B), paragraf (a)(4), Politike u vezi s dnevnicama navode se poslovi koje obično obavlja branilac, uključujući prisustvovanje sudskom postupku, sastavljanje pismenih podnesaka, pripremu za ispitivanje svedoka, sastanke s Tužilaštvom i sastanke s braniocima saoptuženih. Ovdje ukazujem na navod u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* da bi “poslove kao što je pripremanje pismenih podnesaka trebalo smatrati odgovornošću

---

⁸³ Odgovor na Drugi podnesak na osnovu pravila 33(B), par. 18.

optuženog koji sam sebe zastupa”.⁸⁴ Takođe ukazujem na sljedeći navod u Odluci po žalbi u predmetu *Karadžić*:

Kada je riječ o tvrdnji optuženog da "čak i ukoliko neki optuženi preuzima punu odgovornost za pismene podneske, postoje stotine drugih zadataka koje [...] iziskuj[u] stručnost iskusnih pravnika", Žalbeno vijeće smatra da je pominjanje žalioaca koji sastavlja vlastite pismene podneske u Odluci po žalbi u predmetu *Krajišnik* predstavljalo samo primjer brojnih zadataka za koje se od njega očekuje da ih sam obavlja s obzirom na vlastiti izbor da se sam zastupa. Iako Žalbeno vijeće uvažava to da s obzirom na njegov boravak u pritvoru postoje određeni zadaci koje obično obavlja branilac i koje on neće moći sam obaviti, opšte uzev, od optuženog koji se sam zastupa se očekuje da obavlja sve zadatke koje obično obavlja branilac. Uvažavanje nepovoljnog položaja žalioaca na osnovu njegovog boravka u pritvoru može se razumno shvatiti kao jedan od razloga za dodjelu pravnih saradnika, ali ga ne bi trebalo brkati s ulogom branioca.⁸⁵

46. Kao što je gore navedeno, Odlukom od 28. aprila 2010. godine uloga g. Gajića kao pravnog saradnika proširena je kako bi uključivala ograničeno pravo obraćanja sudu, što mu je omogućilo, doduše, u ograničenom svojstvu, da obavlja poslove koji su prevashodno rezervisani za branioca.⁸⁶ Uvažavajući da će "ograničena i administrativna prava obraćanja sudu koje je Pretresno vijeće odobrilo utjecati na nužnost njegovog ostanka u Hagu i u dane kada sud ne zasjeda", Sekretarijat je s pravom odobrio g. Gajiću da zatraži isplatu dnevnica "za svaki dan proveden u Hagu [...] koj[i] provede prisustvujući sudskim raspravama" i za "dane u kojima je uložio barem četiri sata u razuman i potreban rad".⁸⁷ Budući da je odluka Pretresnog vijeća kojom je uloga g. Gajića formalno proširena tako da uključuje određene zadatke koje obično obavlja branilac doneta 28. aprila 2010. godine, smatram da g. Gajić ne ispunjava uslove za isplatu dnevnica, uključujući isplate za poslove vezane za odbranu koje je obavljao u Nizozemskoj u dane kada sud nije zasjedao u periodu prije donošenja Odluke od 28. aprila 2010. godine. Zahtjev za retroaktivnu isplatu dnevnica stoga se odbija.

VI. DISPOZITIV

47. Imajući u vidu gorenavedeno:

- (1) **ODOBRAM** Tolimirov Zahtjev za povećanje naknade za satnicu i nalažem Sekretarijatu da g. Gajiću isplati naknadu u visini od 71 eura po satu za pretresnu fazu;

⁸⁴ Odluka po žalbi u predmetu *Krajišnik*, par. 42.

⁸⁵ Odluka po žalbi u predmetu *Karadžić*, par. 23.

⁸⁶ V. Odluka od 28. aprila 2010. godine, par. 24-26, 31-32 i str. 11.

⁸⁷ Odluka od 5. maja 2010. godine, str. 3.

- (2) **ODBACUJEM** kao bespredmetan Tolimirov Drugi izmijenjeni zahtjev za dodatno pomoćno osoblje i odobravanje ukupno 600 sati mjesečno za cijeli Tolimirov tim odbrane;
- (3) **ODBACUJEM** kao neosnovan Tolimirov Zahtjev od 12. februara 2010. godine za dodatnih 195 sati u pretpretresnoj fazi;
- (4) **ODBACUJEM** Tolimirov Zahtjev za naknadu za sate pretresa, odnosno da se g. Gajiću plate sati pretresa povrh 150 sati mjesečno koji su mu odobreni u skladu s Revidiranim sistemom za utvrđivanje naknada; i
- (5) **ODBACUJEM** Tolimirov Zahtjev za retroaktivnu isplatu dnevnica, odnosno da se g. Gajiću isplate dnevnice za rad vezan za odbranu od barem četiri sata, obavljen u Nizozemskoj u dane kada sud nije zasjedao, i to u periodu od početka suđenja u predmetu *Tolimir* do donošenja Odluke od 28. aprila 2010. godine.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se mjerodavnom smatra verzija na engleskom.

/potpis na originalu/

---

sudija Patrick Robinson,
predsjedavajući sudija

Dana 13. jula 2010. godine

U Haagu,

Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]